

**Național-comunismul românesc și reinterpretarea sa de către
Alianța pentru Unirea Românilor (AUR)
[Romanian National Communism and its reinterperatation by
the Alliance for the Union of Romanians (AUR)]**

Sabin DRĂGULIN

Abstract: This short contribution aims to present the main directions of research that could be followed for the realization of a study regarding the sources of the concept of sovereignty. As shown throughout the text, the concept of sovereignty is closely related to nationalism. Nationalism itself is not an ideology that promotes exclusion as long as it has the capacity to be inclusive. Unfortunately throughout history, nationalism has also had the ability to create political ideologies designed to discriminate and exclude. In the Romanian space, nationalism was strictly linked to sovereignty, even if, depending on the historical period, it was camouflaged by means of other terms. The communist regime, out of the desire to gain the support of the masses, began with the second part of the 60s of the last century to take over the arguments of the political project of the generation of 1848 and its political successors. Under these conditions, the ideology that was the vehicle that allowed the realization of Greater Romania was taken over by communist ideologues to create a whole type of legitimacy, this time of the communist regime and its leader Nicolae Ceaușescu. After the collapse of the communist regime in December 1989, the main theses of national communist communism continued to be circulated, being taken over by the Alliance for the Union of Romanians (AUR).

Keywords: nationalism, sovereignty, national-communism, totalitarianism, democracy

Naționalismul în slujba comunismului

Țările din Europa Centrală și de Est au cunoscut experiența comunistă ca urmare a faptului că acestea au fost ocupate, pe parcursul celui de-Al Doilea Război Mondial, de Armata Roșie, ocupație care a fost declarată, din motive ideologice, de către sovietici și comuniștii pe care i-au adus la putere prin forță, drept „eliberare”¹. Parcursul istoric pe care aceste țări l-au cunoscut a fost asemănător: armatele de „eliberare” au „eliberat” respectivele țări de regimurile democratice, au interzis partidele politice, i-au aruncat în închisoare pe toți opozanții politici și au limitat până spre a anula drepturile și libertățile fundamentale. Milioane de oameni au suferit din cauza „schimbărilor politice”, deoarece regimurile comuniste au aplicat același model, pe care bolșevicii l-au realizat în fostul Imperiu țarist: proprietatea privată a fost interzisă, statul devenind cel mai important proprietar, s-a introdus „dictatura proletariatului”, s-a impus reforma agrară care a confiscat proprietățile din teritoriile rurale, s-a introdus partidul unic, sau au fost menținute partide doar pentru a mima pluripartidismul etc.

Patru decenii mai târziu, în 1989, odată cu prăbușirea acestui sistem totalitar, ca urmare a căderii Zidului Berlinului, s-a observat că aceste țări nu au început procesul de trecere de la totalitarism către democrație de la același nivel, pentru că fiecare a avut propria experiență cu comunismul. Să menționăm cele patru experiențe majore care au zguduit blocul comunist: Revoluția Ungară (1956), invazia din Cehoslovacia (1968), Revoluția de Catifea (1977) și

¹ O lucrare de referință pentru acest argument este: Adrian Pop, *Originile și tipologia revoluțiilor est-europene*, Editura Enciclopedică, București, 2010.

mișcarea „Solidarność” (1980). Datorită acestor experiențe, Ungaria, Cehoslovacia și Polonia au dezvoltat un sistem politic fondat pe echilibre interne diferite față de cele din România, Bulgaria sau Albania. Caracteristica fundamentală comună pentru cele trei state care au cunoscut mișcări violente interne de contestare a comunismului în plin proces de comunizare a fost că în timp s-a creat o opoziție *organică*, care, deși avea viziuni diferite, aveau un scop comun: doborârea regimului comunist și reinstaurarea democrației.

Cazul românesc a avut o istorie diferită, deși începutul a fost asemănător. Prezența Armatei Roșii a permis preluarea puterii de către un partid comunist care nu depășea 1 000 de membri. Aici avem deja prima diferență majoră față de Ungaria, Cehoslovacia și Polonia, deoarece extrema stângă în România, față de cele regăsite în celelalte state, era slab reprezentată. Lipsa unei opoziții conturate a schimbat datele problemei, deoarece noul regim a avut puține resurse umane. Și din acest motiv, agresivitatea comuniștilor și gradul de teroare impus au fost mult mai mari decât în cele trei state.

Principala problemă cu care s-a confruntat partidul comuniștilor, în diferitele faze și denumiri ale sale, a fost cea a legitimității. De aceea, pe întreg parcursul său, el a fost angrenat într-o cursă continuă pentru legitimitate, în cadrul căreia a folosit și proiecții ideologice naționaliste. Scopul era introducerea „dictaturii proletare”, cu toate consecințele cunoscute, într-o serie istorică ce ar fi descins din acțiunile pașoptiștilor și ale generațiilor următoare.

Naționalismul a fost principalul vehicul folosit pentru crearea unei solidarități naționale în jurul Partidului Comunist Român. Momentul cheie al „preluării” argumentelor fondatoare ale națiunii române a fost invazia armatelor Pactului de la Varșovia a Cehoslovaciei din 1968.

„Partidul Comunist trece în prezent printr-o grea perioadă de efectivă sciziune, care a lovit atât conducerea sa cât și, într-o anumită măsură, organizațiile de bază. Ca urmare a schimbării în masă a cadrelor, în cursul căreia a fost dată o lovitură multor comuniști cinstiți care în majoritatea lor nu au avut nimic comun cu greșelile trecutului, organizațiile de partid din regiuni și raioane au fost slăbite. Teroarea morală împotriva comuniștilor cinstiți a dezorientat masele de membri de partid, a băgat teama în mulți tovarăși. Discreditarea socialismului, a cuceririlor acestuia, lovitura dată Partidului Comunist au dus la dezorientarea maselor populare care în mare măsură au fost derutate, iar o anumită parte din oameni, mai puțin pregătiți din punct de vedere politic, a fost de fapt antrenată în campania antisocialistă. Dimpotrivă, în cele 8 luni care au trecut, forțele contrarevoluționare s-au organizat, au creat un sistem de organizații și partide politice care acționau sub lozinci fățiș antisocialiste, au acaparat mijloacele de informare în masă care constituie o parte importantă a aparatului de stat și le-a folosit pentru activitatea lor subversivă. Acestea promovează în mod consecvent o linie de îndepărtare a comuniștilor de la putere, de reântoarcere la democrația burgheză, la rânduielile capitaliste. Forțele reacționare din Cehoslovacia încearcă să reorienteze politica ei externă, să determine ieșirea R. S. Cehoslovace din organizația Tratatului de la Varșovia, din comunitatea socialistă. Ele desfășoară o largă campanie de discreditare a

Tratatului de la Varșovia și a participanților la acest tratat și înfăptuiesc măsuri care urmăresc să pregătească reorientarea Cehoslovaciei spre Occident”².

Neparticiparea României la invadarea Cehoslovaciei a fost momentul continuării politicii de emancipare față de URSS, care începuse în timpul lui Gheorghe Gheorghiu Dej. În plan intern, presiunea exercitată la nivel social rămăsese puternică dar, pentru a avea sprijin din partea acesteia, s-a declanșat un proces de reevaluare a temelor naționale, patriotice și naționaliste, care au stat la baza creării culturii politice autohtone, începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În plan extern, alături de neparticiparea în Cehoslovacia și ulterior cu „declarația de independență” din aprilie 1964, când s-a abandonat internaționalismul, statul român a adoptat o poziție neutră în conflictul pentru supremație în spațiu comunist dintre China și URSS, a recunoscut Republica Federală Germania, ceea ce a asigurat o fereastră de oportunitate pentru afirmarea pe plan internațional a regimului³.

Din acel moment, istoria națională a început să fie reevaluată, momente istorice (precum revolte, răscoale, revoluții, războaie) au început să fie interpretate, fiind preluate teme precum continuitatea multimilenară a poporului român în spațiul carpato-danubiano-pontic, limba comună, lupta împotriva străinilor, dorința de unire etc., iar studiul personalităților în istorie a început să fie readus în atenția publicului. Obiectivul ideologilor partidului exprimarea, dovedirea și legitimarea existenței poporului și a limbii române, scopul fiind legitimarea regimului comunist, ca formă superioară și ultimă de dezvoltare a poporului român.

În acest efort de legitimare, un rol important l-a avut și reevaluarea personalităților în istoria autohtonă. Începând cu istoria dacilor și până în modernitate, la foștii ilegaliști, în frunte cu Gheorghe Gheorghiu Dej, trebuiau să creeze un *cursus honorum* pentru cel mai iubit fiu al României: Nicolae Ceaușescu. Din acest motiv, în marile expoziții în care erau reprezentate busturile sau tablourile marilor personalități ale neamului, ultima prezență era a „geniului Carpaților”⁴: Nicolae Ceaușescu.

Un alt concept dezvoltat de ideologii PCR a fost cel al „apărării suveranității” României, susținut de „neamestecul în treburile interne”. Invazia din Cehoslovacia l-a speriat foarte tare pe Ceaușescu, deoarece exista riscul unei intervenții în România. De aceea, în ședința de la 11 septembrie 1968 a Prezidiului Permanent al CC al PCR, s-a decis că „rezolvarea problemelor generale stabilite de comun acord, îndreptate spre întărirea capacității de apărare a statelor participante la Tratatul de la Varșovia și îmbunătățirea structurii forțelor armate destinate a acționa în comun, se discută în Comitetul Politic Consultativ, intrând în vigoare pentru fiecare țară după aprobarea guvernelor respective”⁵.

² Lavinia Beta, „Arhivele sfera Politicii”, în *Sfera Politicii*, nr. 138, anul XVII, 2009, pp. 90, 91, https://revistasferapoliticii.ro/sfera/pdf/Sfera_138.pdf, (accesat 9.12.2024).

³ Stelian Tănase, „Anii comunismului târziu. O încercare de sinteză”, în Idem, anul XV, nr.126-127, p.14, https://revistasferapoliticii.ro/sfera/pdf/Sfera_126-127.pdf, (accesat 9.12.2024).

⁴ Adrian Burakowski, *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989. Geniul Carpaților*, traducere de Vasile Moga, Prefață de Stejărel Olaru, Editura Polirom, Iași, 2011,

⁵ Petre Opreș, „Viziunea lui Nicolae Ceaușescu despre apărarea suveranității României în cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia”, în *Jurnalul.ro.*, <https://jurnalul.ro/scinteia/special/viziunea-lui-nicolae-ceausescu-despre-apararea-suveranitatii-romaniei-in-cadrul-organizatiei-tratatului-de-la-varsovia-515937.html>, (accesat 23.09.2024).

Tema a fost menținută și în deceniile următoare, astfel că în *Discursul nr. 1 din 29 martie 1985*, rostit cu prilejul realegerii sale în funcția supremă de Președinte al RSR, Ceaușescu a spus: „Vom așeza neabătut la baza tuturor relațiilor cu celelalte state principiile deplinei egalități în drepturi, respectului neabătut al independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, fără nici un amestec din afară”⁶.

După citirea acestui fragment este dificil să afirmi că intențiile dictatorului nu erau dintre cele mai nobile. Sunt vehiculați termeni care au mare greutate: egalitate în drepturi, pace, independență, suveranitate, renunțarea la forță. Însă adevăratele obiective pe care liderul comunist dorea să le afirme se regăsesc în modul în care sunt folosite: fără nici un amestec din afară. Practic, ceea ce cerea Ceaușescu era ca deciziile sale, care se reflectau automat în decizii pe care PCR le lua să nu fie criticate de către cineva din afara țării: nici de la est, nici de la vest. Mai exact, să poată face tot ceea ce dorește în conducerea țării fără să existe riscul unei opoziții exprimate din afara țării. Pentru că, nu-i așa?, „Să pornim permanent de la faptul că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor – ca tot ceea ce realizăm, toate mărețele realizări de până acum reprezintă garanția îndeplinirii hotărârilor viitoare – și că aceasta constă în întărirea continuă a unității întregului popor, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, în creșterea rolului conducător al partidului în toate sectoarele de activitate, în unirea eforturilor întregii națiuni și în participarea ei conștientă la făurirea propriului destin, a viitorului sau socialist și comunist, de bunăstare și fericire, de întărire a independenței și suveranității patriei!”⁷.

Prăbușirea regimului comunist și reinventarea naționalismului

În 1989, a fost scos din scena politică PCR, însă nu s-a produs și eliminarea grupurilor de putere din defunctul partid. Fenomenul Ion Iliescu a fost semnificativ pentru prezervarea puterii de către oamenii regimului. Pentru o perioadă, mesajul pe care „moștenitorii” l-au propagat în rândul maselor în anii '90 a fost „Nu ne vindem țara!”. Desigur, mesajul în sine era clar și, fără a fi fixat în timp și spațiu, era corect. Cine ar putea să fie de acord să-și vândă propria țară?

Să revenim la comparația cu ceea ce s-a întâmplat în țările din Centrul și din Estul Europei. Au existat trei tipuri:

a) cele ce au dezvoltat în timp grupuri importante de opozanți (Polonia, Ungaria și Cehoslovacia);

b) cele care nu au cunoscut o opoziție internă articulată, în care la nivelul populației exista un sentiment anticomunist și pro-democrație suficient de puternic pentru a se desprinde de trecut, dar care au păstrat elite puternic introduse în structurile statului, care au menținut un control instituțional (România, Bulgaria și Albania);

c) cele în care fostele elite au continuat să mențină un raport de dominație în interiorul societății (Iugoslavia).

⁶ DISCURS NR. 1 din 29 martie 1985 rostit de tov. Nicolae Ceaușescu cu prilejul realegerii sale în funcția supremă de Președinte al R.S.R., în *B. Of.* 16 din 30 martie 1985, p.4, <file:///C:/Users/sabin.dragulin/Desktop/discursul-1-1985-b-of-16-din-30-mar-1985.pdf>.

⁷ *Ibidem*, p.2.

În raport cu obiectivul integrării în structurile euroatlantice, prima categorie a fost avantajată. A doua categorie i-a urmat, a avut un drum mai dificil și în același timp trebuie să recupereze anumite decalaje. A treia categorie a fost cel mai puțin pregătită, deoarece a menținut un sistem de dominație internă care a condus la apariția unor războaie civile care au condus la moartea a aproximativ 5 000 000 de oameni⁸.

România, după ce a cunoscut experiența din martie 1990, a parcurs un drum către democratizare a regimului politic, care a permis reînființarea partidelor politice istorice interzise de comuniști, ce au pus presiune pe noul regim pentru a începe reformele politice și economice. Anii '90 au fost foarte grei pentru societatea românească, în condițiile în care a cunoscut fenomene de mare criză politică precum mineriadele și ocuparea Pieței Universității. Acestea au fost însoțite de o imensă criză economică cauzată de prăbușirea URSS, în 1991, și a Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (CAER).

În acei ani fost exacerbate elemente ale național-comunismului, care a fost atunci exprimat prin sloganul „Nu ne vindem țara”. Să ne amintim de asociațiile și partidele politice ultranaționaliste precum Uniunea Vatra Românească⁹ (7 februarie 1990), cu instrumentul său politic, Partidul Unității Naționale Române (PUNR), și Partidul România Mare (20 iunie 1991)¹⁰.

Aderările României la NATO, la 29 martie 2004, și la UE, 1 ianuarie 2007, au condus la o scădere progresivă a discursului de tip naționalist și la o slăbirea a forțelor politice care-l susțineau. Crizele anilor '90 au fost depășite, iar după 2007, odată cu deschiderea granițelor în interiorul UE, s-a produs migrația economică a milioane de români¹¹. Acest fenomen a creat o serie de probleme economice și sociale, dar au existat și efecte pozitive: scădere presiunii pe piața forței de muncă, numărul șomerilor scăzând an de an, până la niveluri de sub 3%, iar remitențele realizate de români au menținut un nivel de viață satisfăcător pentru membrii familiilor lor rămași în țară, permițând menținerea unui curs valutar și a unei inflații stabile.

În plan politic, mesajul de tip naționalist a început să se estompeze, PRM n-a mai reușit să pătrundă în Parlamentul României în legislatura 2008-2012 și de atunci practic a dispărut de pe scena politică a țării, iar UNPR își pierduse de mult impactul asupra populației, ultima legislatură în care a fost partid parlamentar fiind 1996-2000.

⁸ Florin Cristescu, „Destrămarea Iugoslaviei. Războaiele civile”, în *Historia.ro*, text preluat din nr 36 al revistei *Historia Special*, <https://historia.ro/>, (accesat 23.09.2024).

⁹ Organizație de tip ultranaționalist, care avea ca braț politic Partidul Unității Națiunii Române (PUNR), ce s-a creat pe 15 martie 1990, https://ro.wikipedia.org/wiki/Uniunea_Vatra_Rom%C3%A2neasc%C4%83, (accesat 23.09.2024).

¹⁰ Elementele identificate sunt: naționalism, populism de dreapta, o formă redusă de euroscepticism, conservatorism naționalist, iredentism, conservatorism social și elemente de social-democrație, https://ro.wikipedia.org/wiki/Partidul_Rom%C3%A2nia_Mare, (accesat 23.09.2024).

¹¹ Ciprian Ifțimoaei, Ionuț Cristian Baci, „Analiza statistică a migrației externe după aderarea României la Uniunea Europeană”, în *Romanian Statistical Review - Supplement* nr. 12 / 2018, pp.166-187, https://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2018/12/rss_12_2018_07_ro.pdf, (accesat 23.09.2024). Pentru migrația cetățenilor români în Italia recomand: Sabin Drăgulin, Fluxul migrațional din perspectivă istorică. Studiu de caz: Românii din Italia (1990-2010), în *Sfera Politicii*, volum XIX, nr. 12 (166), decembrie 2011, pp.97-104, https://revistasferapoliticii.ro/sfera/pdf/Sfera_166.pdf, (accesat 23.09.2024). Acest studiu face parte dintr-un număr tematic pe tema migrației care se regăsește la același link.

După o pauză de extemism naționalist, o reinventare a acestui tip de gândire a fost potențat în timpul pandemiei de Covid-19¹². A fost perioada în care frica a cuprins masele la nivel mondial și a permis, ca urmare a măsurilor de restricție care au afectat o parte din drepturile fundamentale ale omului, explozia unor proiecții conspiraționiste care au fost îmbrățișate de o parte a populației. În România, partidul politic care a capitalizat această nemulțumire a fost Alianța pentru Unirea Românilor (AUR).

AUR – rebrenduirea discursului autohtonist

Așa cum este scris în pagina oficială a partidului, principalele valori de AUR sunt: familia, patria, credința și libertatea. Motivele care au condus la fondarea partidului sunt: oprirea prădării resurselor României, blocarea emigrației românilor din motive economice, revalorizarea imaginii naționale, crearea unei alternative politice pentru a vota din motive pozitive și nu negative (a alege din rău și foarte rău)¹³.

Prima campanie electorală la care a participat AUR a fost pentru alegerile parlamentare din decembrie 2020. Rezultatele votului au fost extraordinare pentru un partid tânăr și lipsit de experiență parlamentară, primind din partea electoratului 535 828 de voturi dintr-un total de 5 901 915, adică 9,08%. Rezultatul partidului a fost depășit doar de trei formațiuni politice: PSD – 1 705 777 voturi (28,90 %), PNL – 1 486 401 voturi (25,19%) și USR PLUS – 906 962 voturi (15,37%)¹⁴.

AUR a știut să beneficieze de fereastra de oportunitate oferită de pandemie folosind o retorică agresivă. Până la apariție AUR, a existat o perioadă violență, din timpul guvernului condus de Viorica Dăncilă. Nu trebuie să uităm de manifestațiile anti-corupecție din perioada 2017-2019¹⁵!

Pe fondul pandemiei de COVID-19, în plan politic intern s-a produs readucerea la guvernare a PSD de către PNL, cu aportul Președintelui Iohannis, tocmai pentru a se crea o stabilitate politică ce să permită absorbirea efectelor crizei. Această mișcare politică a creat premisele identificării unui establishment puternic dar, în același timp, a vulnerabilizat poziția patidelor în fața unor mase suspicioase și sensibile la discursuri populiste și anti-establishment. Fostul ultras George Simion a organizat proteste și marșuri cu oameni care aveau viziuni diferite, dar care au găsit un sentiment de apartenență și unitate. Pentru paetidele *mainstream* a fost un semnal față de faptul că nu au capacitatea de a se adresa grupurilor marginale. Să nu uităm că la alegerile europarlamentare din mai 2014, sloganul PSD, „Mândri că suntem români!”, a dus partidul respectiv la un procent foarte mare, de 37,60%. În anii următoei, partidul s-a îndepărtat de aceste mesaje, pentru a nu fi identificat de reprezentanții instituțiilor de la Bruxelles și Strasbourg

¹² Pentru analiza privind Pandemia de Covid 19 recomand două apariții editoriale de excepție: Sorin Bocancea (coord.), *COVID - 19. Dimensiuni ale gestionarii pandemiei*, Editura Junimea, Iași, 2020 și Dan Pavel, *Pandemiocrația*, Editura Institutul European, Iași, 2023.

¹³ <https://partidulaur.ro/>, (accesat 10.09.2024).

¹⁴ G. C., <https://www.digi24.ro/fara-categorie/alegeri-parlamentare-2020-rezultate-finale-psd-289-pnl-25-usr-plus-15-aur-98-pmp-si-pro-romania-nu-intra-in-parlament-1415280>, (accesat 10.09.2024).

¹⁵ Despre istoria manifestelor de protest din România postdecembristă recomand Dan Pavel, *Populism, Protest Democracy and Good Governance. A Comparison between the USA and Romania*, prezentat la SCOPE 2017 conferință “Democracy in Development. Comparative Perspectives on the Governance of the Public Good”, Saturday, May 27, 2017, 10-11.30, la Panelul WS3.5 “Contemporary Populism: Narratives and Impact”.

ca fiind un partid naționalist, populist și suveranist. Dar efectul campaniei din 2014 s-a reflectat și în 2016, când PSD a reușit să aibă 45,68% din numărul total de voturi.

Încă de la reactivarea din 1990, PNL nu a avut un discurs naționalist, singurul discurs de acest tip apărând la alegerile europarlamentare din 26 mai 2019: discursul lui Rareș Bogdan. Fostul moderator TV a avut de-a lungul activității sale ca jurnalist poziții tranșante anticorupție și, în mod moderat, naționaliste. Efectul prezenței acestuia pe liste s-a văzut în procente, în condițiile în care PNL a avut 27%, în 2019 față de 15% în 2014. Dar, imediat după aceste alegeri, accentele naționaliste au fost abandonate atât de PNL, cât și de Rareș Bogdan.

În aceste condiții, o parte importantă a electoratului care rezonază la acest discurs nu a mai fost reprezentat de principalele partide. Acest loc liber a fost preluat de AUR.

Alegerile parlamentare din decembrie 2020 au fost abordate pentru afirmarea partidului. În afară de manifestațiile de stradă și de pozițiile de tip conspiraționist, George Simion și alți membrii ai mișcării au dezvoltat o campanie politică impresionantă pe rețelele de socializare, unde controlul asupra informației este minim, costurile economice la fel, iar impactul de imagine a fost maximizat. Așa cum se arată într-un studiu foarte interesant publicat în revista *Polis* de către Dan Sultănescu, Bogdan Teodorescu și Dana C. Sultănescu, AUR a preluat acest spațiu gol „alături de alte teme importante rămase fără reprezentare politică (euroscepticismul, mesajul ortodox, mesajul naționalist, mesajul unionist cu referire la Basarabia, mesajul anti-maghiar) și l-a proiectat în spațiul public într-un ambalaj dedicat pandemiei și modului în care aceasta a fost gestionată”¹⁶. Astfel, în surdina marilor campanii duse de partidele de establishment și la umbra reflectoarelor televiziunilor pentru care AUR nu a existat, aceasta a reușit nu doar să depășească pragul de 5%, ci să ajungă la un incredibil procent de 9,08%.

Concluzii

Naționalismul extremist are în România o experiență care depășește un secol și jumătate, ce a înregistrat trei perioade: 1860-1940, 1964-1989, 1990 – actualmente. Diferențele celor trei perioade au fost analizate în literatura de specialitate. În opinia mea, este dificil să realizăm o legătură între legionarism și AUR. Mi se pare importantă o afirmație pe care Claudiu Târziu a făcut-o de la tribuna parlamentului: „Dacă eram legionar știți cum procedam, da? Așa, doar cu cuvintele”¹⁷. Afirmația este foarte dură și reflectă stilul direct și agresiv asumat de membrii partidului dar, în același timp, este realistă, în sensul în care Legiunea Arhanghelului Mihail și ulterior Garda de Fier au avut ca element principal, încă de la început, odată cu asasinarea

¹⁶ Dan Sultănescu, Bogdan Teodorescu, Dana C. Sultănescu, „Atitudini și discursuri populiste în România. Dinamici în 2019-2021 și posibile explicații ale impactului AUR”, în revista *Polis*, Volum IX, Nr. 4 (34), Serie nouă, septembrie-noiembrie 2021, p. 246.

¹⁷ F. Marinescu, „Claudiu Târziu (AUR), derapaj grav la tribuna Parlamentului. «Dacă eram legionar, știți cum procedam, da? Așa, doar cu cuvintele» / Amenințări la adresa lui Alexandru Muraru: «O să dai socoteală pentru mizeriile pe care le verși în capul AUR»”. G4Media, 2021 <https://www.g4media.ro/claudiu-tarziu-aur-derapaj-grav-la-tribuna-parlamentului-daca-eram-legionar-stiti-cum-procedam-da-asa-doar-cu-cuvintele-amenintari-la-adresa-lui-alexandru-muraru.html>, (accesat 23.09.2024).

prefectului Constantin Manciu și rănirea a altor două persoane¹⁸, asasinatul ca metodă de promovare a propriilor idei. AUR, în afară de manifestații de stradă, întruniri politice și agresivitate verbală nu a ajuns la violență fizică. Un aspect pe care trebuie să-l luăm în considerare este că una dintre cele mai vocale și prezente pe rețelele de socializare, deputata Diana Șoșoacă, a fost exclusă din partid.

Nu putem vorbi de o doctrină politică conturată a AUR, însă identificăm o filiație clară dinspre național-comunismul românesc.

BIBLIOGRAFIE

Lucrări cu caracter general și special

BOCANCEA, Sorin (coord.), *COVID - 19. Dimensiuni ale gestionării pandemiei*, Editura Junimea, Iași, 2020.

PAVEL, Dan, *Pandemiocrația*, Editura Institutul European, Iași, 2023.

POP, Adrian, *Originile și tipologia revoluțiilor est-europene*, Editura Enciclopedică, București, 2010.

Articole și studii

SULTĂNESCU, Dan, TEODORESCU, Bogdan, SULTĂNESCU C. Dana, „Atitudini și discursuri populiste în România. Dinamici în 2019-2021 și posibile explicații ale impactului AUR”, în revista *Polis*, Volum IX, Nr. 4 (34), Serie nouă, septembrie-noiembrie 2021, p.246.

Resurse online

<https://partidulaur.ro/>.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Uniunea_Vatra_Rom%C3%A2neasc%C4%83.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Partidul_Rom%C3%A2nia_Mare.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Noua_Dreapt%C4%83.

BETEA, Lavinia, „Arhivele sfera Politicii”, în *Sfera Politicii*, nr. 138, anul XVII, 2009, pp.90,91, https://revistasferapoliticii.ro/sfera/pdf/Sfera_138.pdf.

BURAKOWSKI, Adrian, *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989. Geniul Carpaților*, traducere de Vasile Moga, Prefață de Stejărel Olaru, Editura Polirom, Iași, 2011.

Comisia Prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România, *Raport final*, București, 206, p. 158, https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/article/RAPORT%20FINAL_%20CADCR.pdf.

CRISTESCU, Florin, „Destrămarea Iugoslaviei. Războaiele civile”, în *Historia.ro*, text preluat din nr 36 al revistei *Historia Special*, <https://historia.ro/>.

CRISTOIU, Ion „Corneliu Zelea Codreanu și procesul de la Turnu Severin - un moment esențial pentru Mișcarea Legionară (I)”, în *Historia.ro.*, <https://historia.ro/>.

¹⁸ Ion Cristoiu, „Corneliu Zelea Codreanu și procesul de la Turnu Severin - un moment esențial pentru Mișcarea Legionară (I)”, în *Historia.ro.*, <https://historia.ro/>, (accesat 23.09.2024).

- DISCURS NR. 1 din 29 martie 1985 rostit de tov. Nicolae Ceaușescu cu prilejul realegerii sale în funcția supremă de Președinte al R.S.R., în *B.Of.* 16 din 30 martie 1985, p. 4, <file:///C:/Users/sabin.dragulin>.
- DRĂGULIN, Sabin, „Fluxul migrațional din perspectivă istorică. Studiu de caz: Românii din Italia (1990-2010)”, în *Sfera Politicii*, volum XIX, nr. 12 (166), decembrie 2011, pp.97-104, <https://revistasferapoliticii.ro>.
- G. C., <https://www.digi24.ro>.
- Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, *Scurt istoric al regimului comunist*, <https://www.iicmer.ro>.
- IFTIMOAEI, Ciprian, BACIU, Cristian Ionuț, „Analiza statistică a migrației externe după aderarea României la Uniunea Europeană”, în *Romanian Statistical Review - Supplement* nr. 12 / 2018, pp.166-187, <https://www.revistadestatistica.ro>.
- MARINESCU, F., „Claudiu Târziu (AUR), derapaj grav la tribuna Parlamentului. «Dacă eram legionar, știți cum procedam, da? Așa, doar cu cuvintele» / Amenințări la adresa lui Alexandru Muraru: «O să dai socoteală pentru mizeriile pe care le verși în capul AUR»”. G4Media, 2021 <https://www.g4media.ro/claudiu-tarziu-aur-derapaj-grav-la-tribuna-parlamentului-daca-eram-legionar-stiti-cum-procedam-da-asa-doar-cu-cuvintele-amenintari-la-adresa-lui-alexandru-muraru.html>.
- OPRIȘ, Petre, „Viziunea lui Nicolae Ceaușescu despre apărarea suveranității României în cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia”, în *Jurnalul.ro.*, <https://jurnalul.ro>.
- TĂNASE, Stelian, „Anii comunismului târziu. O încercare de sinteză”, în *Idem*, anul XV, nr.126-127, p.14, <https://revistasferapoliticii.ro>.

Conferințe

- PAVEL, Dan, *Populism, Protest Democracy and Good Governance. A Comparison between the USA and Romania*, prezentat la SCOPE 2017 conferință “Democracy in Development. Comparative Perspectives on the Governance of the Public Good”, Saturday, May 27, 2017, 10-11.30, la Panelul WS3.5 “Contemporary Populism: Narratives and Impact”.